

Almindelige vilkår ved anskaffelser

FORSVARET

1 Anvendelsesområde og dokumentrang

Blankett 5002 inneholder Forsvarets alminnelige avtalevilkår ved anskaffelser. De alminnelige avtalevilkårene utgjør en del av avtalen, dersom ikke annet er bestemt i de spesielle avtalevilkårene.

Dersom avtaledokumentene inneholder bestemmelser som strider mot hverandre, skal dokumentene gjelde i denne rekkefølge:

1. Spesielle avtalevilkår
2. Denne blankett 5002
3. Funksjonelle krav
4. Andre krav og tekniske spesifikasjoner, herunder tegninger, gitt av Forsvaret
5. Leverandørens løsningsspesifikasjon

Denne avtalen erstatter alle tidligere dokumenter knyttet til inngåelsen av denne avtalen, herunder blant annet forespørsel, tilbud, salgsvilkår og annen korrespondanse.

2 Leverandørens leveringsforpliktelse

2.1 Generelt

Leverandøren skal oppfylle alle forpliktelsene etter denne avtalen, herunder levere avtalt leveranse til avtalt tid.

Leveransen skal være egnet til det formålet leveransen skal brukes til, forutsatt at Leverandøren kjente eller burde kjenne til dette formålet da avtalen ble inngått.

2.2 Offentligrettslige krav

Leverandøren skal gjennomføre leveransen i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og enkeltvedtak m.v.

Leverandøren har plikt til å varsle Forsvaret om alle endringer av offentligrettslige krav som påvirker leveransen og som ikke omfattes av første ledd, så snart han får eller burde ha fått kjennskap til slike endringer. Dersom det påløper kostnader som følge av at Leverandøren ikke oppfyller varslingsplikten, skal Leverandøren dekke disse kostnadene.

3 Gjennomføring av leveringen

3.1 Godkjenning av leveransen

Det er Leverandørens ansvar at Leverandørens ytelser stemmer med de krav og spesifikasjoner som er spesifisert i avtalen med bilag, og at ytelsene passer sammen på en helhetlig måte.

Når leveranse har skjedd skal Forsvaret gjennomføre sin godkjenningsprosess uten ugrunnet opphold.

3.2 Forsvarets rettigheter når Leverandøren vil levere tidligere enn avtalt

Leverandøren kan ikke gjennomføre levering tidligere enn avtalt uten at Forsvaret har godkjent dette skriftlig. En slik godkjenning påvirker ikke partenes øvrige rettigheter og plikter etter denne avtalen.

3.3 Forsvarets rett til å tilbakevise mangelfulle leveranser

Dersom leveransen er mangelfull, jf. artikkel 6, kan Forsvaret tilbakevise den del av leveransen som er beheftet med mangler, samt de deler av leveransen som påvirkes av mangelen. Tilbakevisningen skal skje skriftlig. Tilbakevist leveranse skal betraktes som ikke levert.

Dersom Forsvaret velger å ta levering av leveranse med mangler, vil reglene i artikkel 6 få anvendelse.

4 Betaling

4.1 Betalingsbetingelser

Betalingsbetingelser er angitt i spesielle vilkår. Betaling innebærer ingen godkjenning av leveransen.

4.2 Forsinket betaling

Dersom Forsvaret ikke betaler til avtalt tid har Leverandøren krav på rente av det beløp som er forfalt til betaling, i henhold til Lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. (forsinkelsesrenteloven).

5 Forsvarets rettigheter ved forsinket levering

5.1 Forsinkelse

Det foreligger forsinkelse dersom Leverandøren ikke overholder avtalte tidsfrister, og det ikke skyldes forhold Forsvaret har risikoen for, eller force majeure (jf. artikkel 6 Mangler).

5.2 Leverandørens varslingsplikt og plikt til å begrense forsinkelsen

Dersom Leverandøren forstår, eller har rimelig grunn til å anta at det vil oppstå en forsinkelse tilknyttet leveransen, skal Leverandøren varsle Forsvaret skriftlig så snart som mulig. Leverandøren skal angi forsinkelsens antatte varighet, samt oppgi en begrunnelse for forsinkelsen.

Leverandøren plikter å gjøre det som rimelig kan gjøres for å begrense virkningen av forsinkelsen. Leverandøren skal i den forbindelse holde Forsvaret løpende orientert om hvilke tiltak Leverandøren gjennomfører for å begrense virkningen av forsinkelsen.

Dersom Leverandøren mener at årsaken til at forpliktelsene ikke ble oppfylt til avtalt tid skyldes forhold Forsvaret har risikoen for, eller force majeure, skal Leverandøren dokumentere dette uten ugrunnet opphold.

Forsvaret skal på sin side søke å forebygge og begrense skadevirkningene av Leverandørens forsinkelse, uten at dette reduserer leverandørens ansvar.

5.3 Forsvarets rett til å fastholde avtalen ved forsinkelse

Forsvaret har rett til å fastholde avtalen og kreve oppfyllelse.

5.4 Forsvarets rett til å kreve dagbot ved forsinkelse

Blir ikke avtalte tidspunkt for levering overholdt, og det ikke skyldes force majeure eller forhold Forsvaret har risikoen for, foreligger en forsinkelse fra Leverandørens side som gir grunnlag for dagbot.

Dagboten skal betales uavhengig av om Forsvaret faktisk er påført tap som følge av forsinkelsen eller ikke.

Dagboten påløper automatisk. Dagboten utgjør 0,1 prosent av prisen for den del av leveransen som er forsinket og eventuelt de deler av leveransen som ikke kan tas i bruk som forutsatt som følge av forsinkelsen. Med pris forstås i denne sammenheng basispris pluss avtalte endringer, samt pris- og valutajustering. Dagboten er begrenset oppad til 10 prosent av prisen for den del av leveransen som er forsinket og eventuelt de deler av leveransen som ikke kan tas i bruk som forutsatt som følge av forsinkelsen.

5.5 Forsvarets rett til å heve ved forsinkelse

Forsvaret kan heve hele eller deler av avtalen med øyeblikkelig virkning hvis leveransen er vesentlig forsinket.

5.6 Forsvarets rett til å kreve erstatning ved forsinkelse

Forsvaret har krav på erstatning for det direkte tapet Forsvaret lider som følge av forsinkelsen, med mindre Leverandøren godtgjør at årsaken til forsinkelsen ikke skyldes Leverandøren.

Forsvaret har i tillegg krav på erstatning for det indirekte tapet Forsvaret lider som følge av forsinkelsen, dersom forsinkelsen skyldes forsett eller grov uaktsomhet fra Leverandørens side. Påløpt dagbot kommer til fradrag ved utmåling av erstatningen.

6 Mangler

6.1 Mangler

Det foreligger en mangel dersom leveransen ikke er i samsvar med de funksjoner og krav som følger av avtalen. Det foreligger likevel ikke en mangel dersom situasjonen skyldes forhold Forsvaret har risikoen for, eller force majeure.

6.2 Forsvarets plikt til å reklamere ved mangler

Forsvaret skal reklamere skriftlig innen rimelig tid etter at mangelen er oppdaget eller burde vært oppdaget.

Forsvaret må reklamere innen to år etter leveringstidspunktet, med mindre Leverandøren gjennom garanti eller på annen måte har åpnet for senere reklamasjon.

For deler som på grunn av mangel er utbedret løper ny reklamasjonsfrist fra det tidspunkt mangelen ble ferdig utbedret. For deler som på grunn av mangelen ikke kan brukes som forutsatt, forlenges reklamasjonsperioden med tiden fra Leverandøren ble varslet om mangelen og til mangelen er utbedret.

6.3 Forsvarets rett til å få mangler utbedret

Forsvaret har rett til å få mangler utbedret ved retting eller omlevering. Omlevering kan likevel bare kreves dersom mangelen er vesentlig. Leverandøren skal påbegynne og gjennomføre arbeidet med retting eller omlevering uten ugrunnet opphold og uten ekstra kostnad for Forsvaret. Dersom Leverandøren ikke har foretatt utbedring innen en rimelig frist fastsatt av Forsvaret, kan Forsvaret kreve at Leverandøren betaler de nødvendige merkostnadene som påløper ved at mangelen utbedres av en annen leverandør.

Dersom Leverandøren ønsker at utbedring skal finne sted hos seg, skal Leverandøren hente leveransen hos Forsvaret, og skal dekke kostnader til transport og bære risiko for leveransen fra den blir hentet til den har blitt returnert til avtalt leveringssted. Dersom Forsvaret har distribuert leveransen til flere avdelinger, skal Forsvaret samle disse på egnet sted for avhenting av Leverandøren. Dersom Leverandøren ønsker å gjennomføre utbedring på Forsvarets område, skal Leverandøren dekke alle sine kostnader i denne forbindelse. Forsvaret har på saklig grunnlag rett til å nekte at utbedring skal skje på Forsvarets område, utbedring skal i så fall finne sted hos Leverandøren som nevnt ovenfor.

6.4 Leverandørens rett til utbedring

Leverandøren kan kreve å utbedre mangler ved retting eller omlevering, når dette kan skje uten vesentlig ulempe for Forsvaret og uten risiko for at Forsvaret ikke får dekket sine utlegg av Leverandøren. Dersom mangelen er vesentlig, kan Forsvaret uansett kreve omlevering.

Leverandøren kan ikke gjøre gjeldende at han ikke har hatt anledning til å foreta utbedring, dersom Forsvaret har sørget for å få rettet mangelen og det etter forholdene ville være urimelig å kreve at Forsvaret ventet på Leverandørens utbedring.

For Leverandørens utbedring gjelder artikkel 6.3 andre og tredje ledd tilsvarende.

6.5 Forsvarets rett til å kreve prisavslag ved mangler

Dersom det tross gjentatte forsøk ikke har lyktes Leverandøren å avhjelpe en mangel, har Forsvaret krav på forholdsmessig prisavslag. Prisavslag er kompensasjon for redusert verdi av det leverte, og er uavhengig av eventuell erstatning.

Prisavslaget skal utregnes slik at forholdet mellom nedsatt og avtalt pris svarer til forholdet mellom leveransens verdi i mangelfull og avtalemessig stand på leveringstidspunktet.

6.6 Forsvarets rett til å kreve heving ved mangler

Dersom det foreligger vesentlig mislighold, kan Forsvaret etter å ha gitt Leverandøren skriftlig varsel og rimelig frist til å bringe forholdet i orden, heve avtalen helt eller delvis med øyeblikkelig virkning.

6.7 Forsvarets rett til å kreve erstatning ved mangler

Forsvaret har krav på erstatning for det direkte tapet Forsvaret lider som følge av mangelen.

Forsvaret har i tillegg krav på erstatning for det indirekte tapet Forsvaret lider som følge av mangelen, dersom mangelen skyldes forsett eller grov uaktsomhet fra Leverandørens side.

7 Force majeure

Skulle det inntreffe en ekstraordinær situasjon som ligger utenfor partenes kontroll som gjør det umulig å oppfylle plikter etter denne avtalen og som etter norsk rett må regnes som force majeure, skal motparten varsles om dette så raskt som mulig. Den rammede parts forpliktelser suspenderes så lenge den ekstraordinære situasjonen varer. Den annen parts motytelse suspenderes i samme tidsrom.

I forbindelse med force majeure har partene gjensidig informasjonsplikt overfor hverandre for alle forhold som bør antas å være av betydning for den annen part. Informasjonen skal gis uten ugrunnet opphold.

I en slik ekstraordinær situasjon kan motparten bare gå fra avtalen dersom situasjonen varer eller antas å ville vare lenger enn 90 (nitti) kalenderdager, og da bare med 15 (femten) kalenderdagers varsel.

8 Kvalitetssikring

Leverandøren skal ha et kvalitetssikringssystem som er innrettet slik at faktiske mangler, potensielle mangler og andre forhold som kan føre til utilfredsstillende kvalitet, blir oppdaget så tidlig som mulig.

Forsvaret har rett til å kontrollere alle forhold ved Leverandørens oppfyllelse av sine forpliktelser, slik som utvikling, konstruksjon og tilvirkning på alle trinn under avtalen. Dette gjelder også ethvert dokument eller nedtegnelse. Forsvaret skal gi Leverandøren varsel i rimelig tid før kontrollen gjennomføres.

Forsvarets rett til å kontrollere etter andre ledd, er uavhengig av på hvilket sted Leverandøren utfører sine forpliktelser etter avtalen. Dersom Leverandøren utfører noen av sine forpliktelser etter avtalen i utlandet, har Forsvaret rett til å delegere gjennomføring av kvalitetssikring til vedkommende lands militære myndigheter.

Forsvarets kvalitetssikring fritar ikke Leverandøren for de forpliktelser han har påtatt seg i avtalen. Manglende utført kvalitetssikring medfører ingen reduksjon av Forsvarets rettigheter etter avtalen.

9 Immaterielle rettigheter

9.1 Brudd på tredjemanns immaterielle rettigheter

Leverandøren skal ikke krenke patenter eller andre immaterielle rettigheter i forbindelse med oppfyllelse av avtalen. Dersom de leverte leveransene allikevel krenker opphavsrett eller andre immaterielle rettigheter som tilhører andre, er Leverandøren forpliktet til å holde Forsvaret skadesløs, enten ved å skaffe den rettigheten som mangler, eller ved å skaffe Forsvaret disposisjonsrett til minst likeverdig ytelse.

Forsvaret skal holde Leverandøren skadesløs for ethvert krav som skyldes bruk av Forsvarets tegninger, spesifikasjoner eller lisenser.

Partene skal gjensidig varsle hverandre om krav vedrørende krenking av patenter eller andre immaterielle rettigheter ved fremstilling eller bruk av leveransen.

9.2 Bruk av dokumentasjon

Forsvaret har rett til å bruke dokumentasjon som overleveres i forbindelse med leveransen til utdanning, bruk, kodifisering, vedlikehold og reparasjon. Forsvaret har rett til å kopiere dokumentasjon til eget bruk.

10 Rettigheter til og merking av materiell som Forsvaret overlater til Leverandøren

10.1 Rettigheter til materiell som Forsvaret overlater til Leverandøren

Forsvaret beholder eiendomsrett og alle andre rettigheter til alt materiell som Forsvaret overlater til Leverandøren eller hans eventuelle underleverandører i forbindelse med gjennomføring av avtalen. Dette gjelder også eventuelt skrap og overskuddsmateriell som stammer fra dette materiellet.

10.2 Merking av Forsvarets eiendom

Leverandøren skal merke Forsvarets eiendom som er i Leverandørens besittelse tydelig med "Forsvarets eiendom". Forsvarets eiendom skal oppbevares adskilt, slik at eiendommen lar seg identifisere.

11 Reklame

Leverandøren skal innhente forhåndsgodkjennelse fra Forsvaret dersom Leverandøren for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om avtalen. Forsvaret kan nekte godkjennelse uten begrunnelse.

12 Endringer av avtalen

Avtalen kan bare endres ved at begge partene signerer en endringsavtale. Leverandøren kan ikke påberope seg uttalelser, handlinger eller unnlatelser fra Forsvarets side, herunder møtereferater og korrespondanse, som grunnlag for at avtalen er endret.

13 Oppsigelse

Forsvaret kan skriftlig ensidig si opp avtalen helt eller delvis. Oppsigelsen skal angi dato for opphør av avtalen, og en beskrivelse av hva Leverandøren skal foreta seg i forbindelse med oppsigelsen.

Ved oppsigelse skal Forsvaret dekke følgende:

- For det som er levert betales avtalt pris
- For utført arbeid knyttet til leveranser som ikke er levert betales en forholdsmessig andel av avtalt pris.
- Forsvaret skal også dekke dokumenterte kostnader og tap som Leverandøren er påført ved oppsigelsen, herunder en forholdsmessig andel av forventet fortjeneste knyttet til det arbeid som ikke er utført, hensyntatt den reduserte forretningsmessige risiko som følger av oppsigelsen.

Leverandøren skal i forbindelse med oppsigelse treffe alle rimelige tiltak for å begrense kostnader og tap som følge av oppsigelsen, herunder søke nye oppdrag. Dersom slik skadebegrensning ikke blir gjennomført skal dekningen av Leverandørens kostnader og tap reduseres tilsvarende. Det totale beløpet som skal betales til Leverandøren i forbindelse med oppsigelsen, inkludert allerede foretatte betalinger, skal søkes fastsatt ved forhandlinger. Totalbeløpet skal ikke under noen omstendighet overstige den avtalte totalprisen for avtalen.

Der det er utført arbeid på leveranser som ikke er levert, og dette inngår i oppgjøret, skal resultatet av arbeide leveres til Forsvaret når endelig oppgjør er fastsatt.

14 Lovvalg og verneting

Denne avtalen er regulert av norsk rett.

Dersom det oppstår tvist i forbindelse med avtalen, skal tvisten søkes løst ved forhandlinger. Fører forhandlinger ikke frem, skal tvisten avgjøres av de ordinære domstoler, med Oslo tingrett som

verneting. Pågående forhandling, mekling eller domstolsbehandling, fritar ikke partene fra å oppfylle sine forpliktelser etter avtalen i dette tidsrommet.